

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Kinga Sternik

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego
w sprawie **T. S.**

co do którego umorzono warunkowo postępowanie o czyn z art. 35 ust. 1 ustawy o
ochronie zwierząt

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 22 marca 2024 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od orzeczenia Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 10 sierpnia 2023 r., sygn. akt II Ka 251/23

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Ełku

z dnia 24 kwietnia 2023 r., sygn. akt II K 56/23,

**uchyla zaskarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o nawiązce i
sprawę, w tej części, przekazuje Sądowi Okręgowemu w
Suwałkach do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

Tomasz Artymiuk

Marek Pietruszyński

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

[PGW]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Elku z dnia 24 kwietnia 2023 r., sygn. II K 56/23 T. S. został uznany za winnego, tego że w dniu 27 listopada 2022 r. na terenie łowiska koła łowieckiego nr [...] w E. pomiędzy miejscowościami R. i K. dokonał uśmiercenia psa rasy mieszanej, którego właścicielem był P. S. przez oddanie strzału w jego kierunku z broni palnej, tj. popełnienia czynu z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt i za to został skazany na karę grzywny w wysokości 300 stawek dziennych, z ustaleniem wysokości jednej stawki na 20 zł. Nadto orzeczono wobec oskarżonego - na podstawie art. 35 ust. 5 wskazanej ustawy - nawiązkę w wysokości 4000 zł na rzecz Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Zwierząt OTOZ Animals oraz orzeczono przepadek broni należącej do oskarżonego, zasadzając również od niego stosowne koszty postępowania.

Wyrok ten był skarżony apelacją obrońcy oskarżonego.

Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2023 r., sygn. II Ka 251/23, przyjmując, że wina oskarżonego oraz społeczna szkodliwość jego czynu nie są znaczne, na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. i art. 67 § 1 i 3 k.p.k. postępowanie karne przeciwko oskarżonemu warunkowo umorzył na dwuletni okres próby, orzekając jednocześnie od niego nawiązkę w kwocie 4000 zł na rzecz Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Zwierząt Animals i uchylając pozostałe rozstrzygnięcia zapadłe w zaskarżonym wyroku.

Od tego wyroku kasację na niekorzyść oskarżonego, w zakresie dotyczącym rozstrzygnięcia o nawiązce na rzecz Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Zwierząt Animals oraz braku rozstrzygnięcia o obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia na rzecz pokrzywdzonego, wniósł Prokurator Generalny.

W kasacji zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa karnego materialnego, a to przepisu art. 67 § 3 in *principio* k.k., polegające na orzeczeniu wobec oskarżonego, w miejsce niezaspokojonych roszczeń wynikających z wyrządzonej pokrzywdzonemu szkody materialnej i doznanej przez

niego krzywdy, wynikających z uśmiercenia stanowiącego jego własność zwierzęcia, nawiązki na rzecz Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Zwierząt Animals, w sytuacji gdy przepis ten przewiduje obligatoryjnie orzeczenie obowiązku naprawienia szkody i/lub zadośćuczynienia za doznana krzywdę, względnie w miejsce tych obowiązków orzeczenie nawiązki, wyłącznie na rzecz pokrzywdzonego.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w Suwałkach do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna.

Jak wynika z treści art. 67 § 3 *in principio* k.k., warunkowo umarzając postępowanie karne, Sąd nakłada na sprawcę obowiązek naprawienia szkody w całości albo w części, a w miarę możliwości również obowiązek zadośćuczynienia za doznana krzywdę, albo zamiast tych obowiązków orzeka nawiązkę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że z brzmienia art. 67 § 3 k.k. wynika jednoznacznie, iż w sytuacji, gdy istnieją podstawy do orzeczenia na rzecz pokrzywdzonego obowiązku naprawienia szkody w całości lub w części lub/i zadośćuczynienia za doznana krzywdę, a Sąd takiego obowiązku nie orzeka, zobowiązany jest do orzeczenia na rzecz pokrzywdzonego nawiązki (por. wyrok SN z 4 lutego 2020 r. IV KK 327/19). Zatem wykładnia językowa tego przepisu pozwala na niebudzące wątpliwości ustalenie o obligatoryjnym orzeczeniu jednego z obowiązków wskazanych w tym przepisie, tj. obowiązku naprawienia szkody, zadośćuczynienia za doznana krzywdę albo nawiązki, w sytuacji gdy następuje warunkowe umorzenie postępowania karnego i dotyczy każdego przypadku, w którym doszło do wyrządzenia pokrzywdzonemu szkody lub krzywdy, która nie została naprawiona w chwili orzekania. O możliwości orzeczenia nawiązki tylko na rzecz pokrzywdzonego przekonuje szeroki wywód zawarty w kasacji, obrazujący kolejne zmiany ustawowe w zakresie podstaw orzekania środków karnych i kompensacyjnych, wsparty poglądami zaprezentowanymi w doktrynie (Włodzimierz Wróbel (red), Andrzej Zoll (red). Kodeks karny. Część Ogólna. Tom I. Część II. Komentarz do art. 53-116. Wyd. V) jak i judykaturze (wyrok SN z 30 maja 2017 r., V KK 446/17), które Sąd Najwyższy w tym składzie podziela. W powołanym wyroku

SN wskazano wyraźnie na powinność nałożenia na sprawcę obowiązku naprawienia szkody wówczas, gdy powstanie szkody jest następstwem popełnionego przez niego czynu. Podniesiono również, że skutek przestępny w postaci szkody obejmuje zarówno szkodę majątkową, jak i niemajątkową, przy czym decyzja, czy szkoda ma być naprawiona w całości, czy w części, należy do sądu. Decydującą przesłanką powinien być wówczas interes pokrzywdzonego w otrzymaniu chociaż części odszkodowania. Skoro orzeczenie nawiązki ma zastępować naprawienie szkody lub zadośćuczynienie, to należy przyjąć, że nawiązka może być orzekana tylko na rzecz pokrzywdzonego i ma stanowić alternatywę dla jego roszczeń. W tej sprawie jak słusznie podniesiono w kasacji nie ustalono, aby oskarżony w jakikolwiek sposób naprawił szkodę albo zadośćuczynił wyrządzonej pokrzywdzonemu krzywdzie. Niewątpliwie dobrze utrzymany pies pokrzywdzonego posiadał określoną wartość materialną, ale również, ze względu na łączącą pokrzywdzonego z psem więź emocjonalną, jego śmierć skutkowała doznaniem przez pokrzywdzonego krzywdy moralnej.

W tej sytuacji zmieniając wyrok, Sąd odwoławczy powinien, po myśli art. 67 § 3 k.k. zobowiązać oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem w całości lub części lub/ i zapłaty określonej kwoty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, względnie w miejsce tych obowiązków orzec od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego nawiązkę. W świetle okoliczności sprawy można założyć, że Sąd odwoławczy zmieniając orzeczenie Sądu pierwszej instancji i warunkowo umarzając postępowanie karne wobec oskarżonego oraz orzekając nawiązkę na rzecz organizacji społecznej, a nie na rzecz pokrzywdzonego, mógł uwzględnić oświadczenie pokrzywdzonego o rezygnacji z domagania się od oskarżonego zaspokojenia roszczeń natury finansowej. Wskazać jednak należało, że takie stanowisko pokrzywdzonego wyłącznie ograniczone do rezygnacji z roszczeń finansowych, a więc nie negujące istnienia szeroko rozumianej szkody, nie mogło skutkować zaniechaniem nałożenia na sprawcę obligatoryjnego obowiązku, o którym mowa w omawianym przepisie. W tej sytuacji, Sąd odwoławczy warunkowo umarzając postępowanie karne wobec oskarżonego i orzekając jednocześnie wobec niego w miejsce obligatoryjnego obowiązku naprawienia szkody lub/i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę przez pokrzywdzonego, w sytuacji gdy

roszczenia te nie zostały zaspokojone, nawiązkę na rzecz wskazanej organizacji społecznej zamiast na rzecz ustalonego pokrzywdzonego, uczynił to z rażąco i mającą istotny wpływ na treść wyroku obrazą wskazanego w kasacji przepisu prawa materialnego.

W końcu wskazać również należało, że prawidłowo określony został w kasacji jej kierunek na niekorzyść oskarżonego. Zakładając zasadność argumentacji zawartej w kasacji prowadzącej do orzeczenia wobec sprawcy, po ponownym rozpoznaniu sprawy obowiązku naprawienia szeroko rozumianej szkody, wskazanego w art. 67 § 3 k.k., przy trwającym, wyznaczonym okresie próby, niewątpliwe jest, że skróceniu ulegnie okres w trakcie, którego sprawca powinien zrealizować wskazany obowiązek.

Mając na uwadze podniesione okoliczności, należało uchylić wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach, w zaskarżonej części i przekazać sprawę - w tej części – wskazanemu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, w trakcie którego powinien uwzględnić treść art. 442 § 3 k.p.k. *in principio*.

Z tych względów orzeczono jak na wstępie.

[PGW]

[ms]

Tomasz Artymiuk Marek Pietruszyński Małgorzata Wąsek-Wiaderek